

Asia: LVM035:00/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös logistiikan digitalisaatiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Leila Kurki

19.2.2021

13/2021/L

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: VN/13450/2020

Valtioneuvoston periaatepäätös logistiikan digitalisaatiosta

Lausunnon pääkohdat

- STTK pitää hallituksen periaatepäätösluonnoksen toimenpiteitä kannatettavina, mikäli ne edesauttavat liikenteen digitalisoitumista, palvelujen tarjontaa ja yhteiskäytön sujuvuutta yhteiskunnan hyvinvointia lisäävällä tavalla.
- STTK painottaa sitä, että digitaalinen muutos edellyttää panostuksia inhimilliseen pääomaan ja erityisesti työntekijöiden digiosaamisen parantamista.

- STTK pitää erittäin tärkeänä, että kaikki julkisen hallinnon tiedonhallinta sisältää eettisiin arvoihin, perustuslakiin ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat selkeät reunaehdot.
- STTK edellyttää, että logistiikan digitaalisten palvelujen kehittäminen perustuu säätelyyn, jolla turvataan yksilön tietosuoja ja yksilön vahvat oikeudet omien tietojen hallintaan, sekä taataan tietoturvallisuus.

Yleistä

Periaatepäätöksessä todetaan, että toimenpiteitä laadittaessa ja niiden toteutuksessa painotetaan digitalisaation avulla saavutettavia tehokkuus-, turvallisuus-, toimivuus- ja ilmastohyötyjä.

Nämä kaikki ovat tärkeitä ja niiden yhteensovituksessa on varmistettava, että toimet eivät kumoa toisiaan, vaan esimerkiksi yhteiskunnan hyvinvoinnille keskeiset turvallisuus ja ilmasto-vaikutukset otetaan yhtäläisesti huomioon. Samoin varmistettava yhteensovitus muiden hankkeiden, tiekarttojen ja säädöstyön kanssa.

Hallituksen on valittava, missä määrin logistiikan digitalisaatiota koskevat ratkaisut tapahtuvat markkinavetoisesti ja yritys-ten liiketoimintalogiikan ohjaamana ja missä määrin julkinen valta pyrkii ja pystyy vaikuttamaan kehitykseen koko yhteiskunnan hyvinvoinnin takaamiseksi.

Työntekijöiden osaamisen turvaaminen

Logistiikan toimintojen digitalisoinnista seuraa muutos työn tekemisen tavoissa ja organisoinnissa. Ilmastohaasteeseen vastaaminen edellyttää, että tuotannon ja palvelun toimintamallien muuttaminen jopa radikaalisti entiseen verrattuna tulee keskeiseksi kaikilla toimialoilla. Muutoin esimerkiksi digitalisaation tuottavuusvaikutukset jäävät kovin pieniksi. Tämä edellyttää oman toiminnan muuttamista, mikä on työorganisaatioille vaikea tehtävä ilman digiosaamisen vahvistamista.

STTK korostaa sitä, että digitaalinen muutos edellyttää panostuksia inhimilliseen pääomaan ja erityisesti työntekijöiden digiosaamisen parantamista. Sosiaaliset vaikutukset ja inhimillisen pääoman merkitys voisivat olla yksi periaatepäätöksen keskeisiä toimenpiteitä.

STTK edellyttää, että logistiikan digitalisoinnissa otetaan huomioon verkkopalvelujen saavutettavuutta koskeva laki. Säännösten mukaan julkisen hallinnon digitaalisten palvelujen tarjonnan on oltava asiakkaille yhdenmukaista, asiakaslähtöistä ja turvallista.

Ehdotetut toimenpiteet

Kuten periaatepäätöksen luonnoksessa todetaan, päästöjen kannalta merkittävimmät logistiikan digitalisaation keinot ovat niitä, joilla voi vaikuttaa suoraan kuljetusmääriin ja –suoritteisiin eli sähköiset tietoympäristöt, logistiikan automatisaatio ja datan kerääminen ja hyödyntäminen reittien ja lastien optimoinnissa. Näissä kaikissa asioissa tulisi edistyä suunnitelmallisesti.

STTK korostaa, että datan hallinta ei tulevaisuudessa ole vain liiketoiminnan perusta, vaan sen pohjalta rakentuu koko hyvinvointi. Datan käytössä kysymys on yhteiskunnan tekemistä arvoalinnoista, kansalaisten hyvinvoinnista ja hyvästä työelämästä.

Datan avaaminen ja jakaminen erityisesti yksityissektorilla voi kilpailusyistä ja erityisesti tietoturvallisuuden näkökulmasta olla hankalaa. Julkisella puolella taas kansalaisten yksityisyyttä koskeva lainsäädäntö ja muu yhteiskunnan toimivuutta säätelevä regulaatio voi olla esteenä, ja kansalaisten henkilökohtaisen turvallisuuden vuoksi useimmiten hyvä niin.

STTK kannattaa Omadata-järjestelmän käyttöä, se on hyvä askel eteenpäin sujuvan palvelun kehittämisessä. Onnistuminen tässä hankkeessa kuitenkin edellyttää valmista lainsäädäntöä ja tietoturvallisuuden ja tietosuojan varmistamista ennen kuin järjestelmä kannattaa viedä kansalaisten käyttöön.

Erittäin hyvä periaatepäätöksen ehdotus on eri toimijoiden oikeus oman toiminnan ilmastovaikutusten arviointiin tarvittavaan seurantatietoon. Mikäli tämä aiotaan toteuttaa lähinnä yritysten vapaaehtoisten sopimusten kautta, hanke ei todennäköisesti tule onnistumaan. STTK kannattaa soveltuvien säädösten valmistelua heti alusta lähtien.

Antti Palola

Nimi

puheenjohtaja

johtaja

Lisätietoja

Leila Kurki

Asiantuntija, työelämä ja innovaatiot

leila.kurki@sttk.fi

Laurila Tiinamarju
STTK ry - Leila Kurki